

Assessing the Branding Network of the Historical Texture of Cities with a Tourism Approach, Case Study: Dezful City

Elias Mavedat^{1*}.

1-Assistant Professor of Urbanization, Jundi-Shapur University of Technology Dezful, Dezful, Iran

Received: 23 September 2021

Accepted: 25 January 2022

Extended Abstract

Introduction

The existence of an industry in the city can be effective in creating a suitable image. The tourism industry in the third millennium is one of the clean industries that has become one of the world's most prosperous and lucrative industries. As a result, it is possible to use this industry to create urban branding, the historical context of Dezful is one of the essential parts of the city's identity, and its emergence follows information from climatic and cultural structures. For many cities, this shift in attitudes toward the urban texture and the formation of the urban brand will emphasize on the tourism industry as the engine of economic growth and, consequently, the social and physical revitalization of the city's historical texture.

The historical texture of Dezful is the primary core of urban formation and is a major part of the history and background of Dezful. It has historical and functional elements such as Dezful Bazaar and green tombs, etc. This texture did not contribute to the city's sustainable development; Rather, as an inefficient sector, it has diverted the city from the development of the tourism industry and has taken an inappropriate shape. Therefore, it is intended to identify the indicators of the historical context through the branding of the tourism industry with the prosperity of the texture and as a brand to offer tourism to revive the urban texture as a helper of the city economy in the development goals of the tourism industry. So, using the potential of urban potential in order to preserve and develop the urban environment is a task that is a part of the responsibility of urban planners and designers.

Based on the necessity of the subject, the general purpose of the research is to study the tourism branding of the historical texture and how to use the modeling approach to study the subject in Dezful. In this regard, the present research has been done to answer this question:

- How is it possible to identify tourism branding in Dezful with a modeling approach? And considering the three main economic, social and cultural dimensions influencing the historical findings of Dezful, what are the most important influential variables?

Methodology

In general, the present study has a development-applied approach with a combined research method (library, field, descriptive and analytical). It should be noted that this research has been used to model the Prometheus technique and also to complete the analysis of the findings using the following software:

GRAFER, EQS, EXCEL, VPLS, and AMOS-SPSS for statistical and quantitative analysis; Pherafer and VISIO, for preparing diagrams and graphical drawing of data; VPAPRO, to run the Prometheus model.

Based on the information collected, tourism branding in three commercials (economic),

* Corresponding Author (Email: Mavedate@Jsu.ac.ir)

Copyright © 2022 Journal of Urban Tourism. This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution- noncommercial 4.0 International License which permits copy and redistribute the material just in noncommercial usages provided the original work is properly cited.

sociological and cultural dimensions is the city's historical context in 28 neighbourhoods.

Results and discussion

Based on modeling analysis, the weakest indicators (1-), District C17 (Qala neighborhood) of Dezful city. Also, neighbourhood C22 (Lorian neighborhood) is statistically close to Qaleh neighborhood. District C12 (Seyed Mahmoud) of Dezful city is at the top of urban tourism branding network and in front of it, district C17 (castle) of Dezful city is the lowest network structure. Therefore, in three dimensions of commercials, sociological and cultural, Seyed Mohammad neighbourhood can be used as a model in the tourism industry.

In Dezful branding design, the space is not a page that has a set of factors. Rather, indicators and neighbourhoods function linearly. In this line, C12 neighbourhood is linearly included in this design. Also, neighbourhoods C23,18,1,27,9,10 of Dezful city on one euclidean page and neighbourhoods C16,26,13,14,12 on one page and neighbourhoods C11, 25,17,15,19 on another page and finally, the neighbourhoods C8,21,14,2,5 are on the page where the most or in other words the decision criteria are located (red line). Therefore, according to this plan, only C12 neighbourhoods have the most brands.

Conclusion

The texture of Dezful city is composed of two parts, modern and organic texture, and it seemed that this ancient texture was out of order and took the city away from the ideal of sustainable development, or that all the potentials of the ancient texture were not used. To revive the sustainable development of Dezful, the main elements of the historical texture of Dezful in the form of 28 neighbourhoods in terms of tourism branding (infrastructure, environment, commercial elements, cultural elements, historical elements) in three dimensions of commercial, cultural, and sociological as influential factors. This brand was examined through the Prometheus model and based on that, Seyed Mahmoud neighbourhood got the highest score in this ranking and the sociological index was recognized as the best brand. Therefore, 1- Cultural route with different perspectives and 2- Transformation of disabled spaces into space of gathering places in these neighbourhoods can be considered in such a way that by forming tourist routes full of natural landscapes with cultural contexts that suitable for exercise and leisure. These routes should be such that tourists can use the different potentials of the tissue. Such as cultural walks with the challenge of location or commercial stores with the development of sports investment. The turning disabled spaces into gathering places for ceremonies or cultural and artistic centers, such as cultural and commercial complexes, art and architecture colleges or anthropological museums, etc.

Therefore, to achieve this goal, sufficient attention should be paid to the following areas:

- ❖ Employing young people familiar with the tourism work environment;
- ❖ Creating local streets with a social enjoyment approach and creating social solidarity among the residents of the neighborhood;
- ❖ Creating welfare and tourism facilities tailored to the needs of tourists;
- ❖ Strengthen the sense of place with appropriate design to create local and trans-local behavioural camps.

Keywords: Branding, Tourism, Historical Texture, PROMETHEE model, Dezful.

سنچش شبکه برنده‌سازی بافت تاریخی شهرها با رویکرد گردشگری مطالعه موردی: شهر دزفول

الیاس مودت^۱ - استادیار شهرسازی، دانشگاه صنعتی جندی‌شاپور دزفول، دزفول، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۱/۰۵ تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۰۱

چکیده

وجود یک صنعت می‌تواند در زمینه‌سازی و شکل‌گیری یک تصویر مناسب از شهر تأثیرگذار باشد. صنعت گردشگری در هزاره سوم از صنایع پاکی است که به یکی از پررونق‌ترین و پدرآمدترین صنایع جهان تبدیل شده است. درنتیجه می‌توان با استفاده از این صنعت اقدام به یک برنده‌سازی شهری نمود، بافت تاریخی دزفول از مهم‌ترین بخش‌های هویتی شهر محسوب می‌شود و پیدایش آن پیرو اطلاعات از ساختارهای اقلیمی و فرهنگی است. برای بسیاری از شهرها این تعییر نگرش به بافت شهری و شکل‌گیری برنده‌سازی به تأکید به روی صنعت گردشگری به عنوان موتور رشد اقتصادی و درنتیجه، احیای اجتماعی و کالبدی بافت تاریخی شهری می‌شود. پژوهش حاضر ماهیت توسعه‌ای - کاربردی و از نظر روش تحقیق (توصیفی - تحلیلی - کتابخانه‌ای - میدانی) است که از طریق تکنیک PROMETHEE اقدام به بررسی موضوع نموده است. همچنین شاخص‌های موردنظر در سه بعد تجاری (اقتصادی)، جامعه‌شناسی و فرهنگی بین ۲۸ محله بافت تاریخی شهر دزفول تقسیم و توزیع گردیده است. همچنین جهت تحلیل و ترسیم از نرم‌افزارهای Pherafer، VPAPRO و VISIO استفاده گردیده است. بر اساس یافته‌ها تحقیق که حاصل بررسی سه بعد تجاری، جامعه‌شناسی و فرهنگی در بافت دزفول است محله سید محمد به عنوان الگو در صنعت گردشگری دزفول از نظر شاخص‌های اشاره شده در بالاترین سطح قرار گرفته است. لذا نتایج نشان داده است در طرح برنده‌سازی دزفول فضا به صورت صفحه‌ای نمی‌باشد بلکه محلات به صورت خطی بوده است. و از نظر برنده‌سازی گردشگری نیز در بافت قدیم شهر دزفول معیار جامعه‌شناختی با ۴۲ درصد بیشترین امتیاز را دارد. و محله قلعه شهر دزفول با میزان ۷۳۳/۰- درصد پایین میزان برنده‌سازی گردشگری در هر سه بخش دارا می‌باشد.

واژگان کلیدی: برنده‌سازی، گردشگری، بافت تاریخی، مدل PROMETHEE، دزفول.

مقدمه

گردشگری شهری یک فرصت طالی برای افراد محلی است. این صنعت با افزایش درآمد و مزایای اقتصادی، اجتماعی و بازار باعث افزایش فرصت‌های شغلی، تقویت فعالیت‌های تجاری، بهبود زیرساخت‌ها، حفظ فرهنگ جامعه و بهبود مبادلات فرهنگی می‌شود (Recuero and Martin, 2019:90). به عبارتی توسعه‌یک نام تجاری (صنعت گردشگری) می‌تواند نقش قابل توجهی در مزیت رقابتی یک مکان یا مقصد داشته باشد (SonyaMilicevic et al, 2017; et al, 2021). امروزه برنده سازی مقصد به یکی از جذاب‌ترین و جنجال‌برانگیزترین مباحث در حوزه بازاریابی مکان و بازاریابی گردشگری تبدیل شده است. برنده مقصد را یک نام، سملی، لوگو، علامت تجاری و یا هر نوع گرافیک دیگری می‌دانند که هم مقصد را تعریف و هم آن را متمایز می‌سازد؛ به عبارتی، وعده تجربه یک سفر به یادماندنی را که منحصراً ناشی از ویژگی‌های مقصد است به گردشگر می‌دهد. همچنین، خاطرات مفرح از تجربه مقصد را یکپارچه و تثبیت کرده و آن را غنی‌تر می‌سازد. برنده مقصد، اشاره به زمینه‌ها و شرایط یک مکان دارد که آن را جهت بازدید جذاب و قابل توجه می‌سازد (UNWTO, 2015:68). درواقع ورود مفهوم برنده در مطالعات گردشگری در دهه‌های اخیر توجه زیادی را به خود جلب کرده است (Jarle et al, 2020). برنده سازی تصویری از مقصد در ذهن گردشگر خلق می‌کند و اهرم اصلی در تصمیم‌گیری معیارهای گردشگر است. مورگان برنده سازی را قدرتمندترین ابزار بازاریابی برای بازاریابان می‌داند که بهواسطه آن رقابت افزایش و محصولات مقصد قابلیت تغییر می‌بابند (Cai, 2019:152). درواقع هسته برنده‌نگ ایجاد یک تصویر مثبت است که با انتخاب ترکیبی سازگار از عناصر برنده، مکان را مشخص و متمایز می‌سازد (علیزاده و روشنایی، ۱۳۹۶: ۵۵). بافت تاریخی شهر دزفول هسته اولیه شکل‌گیری شهری به شمار می‌رود و سهم عمده‌ای از تاریخ و پیشینه دزفول است، عناصر تاریخی و عملکردی همچون بازار دزفول و مقبره‌های سبزقبا و غیره در خود جای داده است، این آثار و بافت نه تنها به توسعه پایدار شهر کمک نکرده بلکه به عنوان یک بخش ناکارآمد شهر را از توسعه صنعت گردشگری دور کرده است و شکل نامناسبی را به خود گرفته‌اند. و روزبه‌روز در حال از بین رفت است لذا در نظر است که از طریق برنده سازی صنعت گردشگری بارونق بافت، نقطه‌های شاخص بافت تاریخی را شناسایی کنیم و به عنوان یک برنده، پیشنهاد گردشگری برای اجای بافت شهری به عنوان کمک‌کننده اقتصاد شهر در اهداف توسعه صنعت گردشگری ارائه شود. لذا استفاده از توان‌های بالقوه شهری در جهت حفظ و توسعه محیط‌زیست شهری وظیفه ایست؛ که گوشاهی از آن بر عهده شهرسازان و طراحان شهری می‌باشد.

هدف کلی پژوهش بررسی برنده سازی گردشگری بافت تاریخی و چگونگی به کارگیری رویکرد مدل‌سازی جهت بررسی موضوع در شهر دزفول می‌باشد. در این راستا جهت پاسخ به این سؤال تحقیق حاضر صورت گرفته است:

- شناسایی برنده‌نگ گردشگری شهر دزفول با رویکرد مدل‌سازی چگونه امکان‌پذیر است؟ و اینکه با توجه به سه بعد عمدۀ اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی تأثیرگذار در یافت تاریخی شهر دزفول مهم‌ترین متغیرهای تأثیرگذار کدام ابعاد می‌باشد؟

امانپور و همکاران (۱۳۹۹) در تحقیقی تحت عنوان تحلیل عوامل مؤثر در شکل‌گیری تصویر شهر در راستای برنده سازی مؤثر شهری اهواز مشخص کردند که اولاً نشان کنونی شهر اهواز بر مبنای بنیان‌های فرهنگی شکل‌گرفته است و این موضوع نشان از غلبه مؤلفه‌های زبانی، آداب و رسوم منطقه در شناساندن شهر به مناطق اطراف خود دارد. دوماً آینده برنده شهری به سمت نشان اقتصادی سوق دارد؛ بنابراین برنده آینده شهر را باید در نشان اقتصادی شهر جستجو کرد که این امر نیز نیاز به برنامه‌ریزی و پشتیبانی برنامه‌ها در این زمینه دارد. قلی پور (۱۳۹۵) در بررسی عوامل مؤثر در شکل‌گیری تصویر شهر در راستای برنده سازی مؤثر شهری به این نتیجه رسیدند شکل‌گیری تصویر به ترتیب، بعد اقتصاد و تجارت دائمی خدمات، جایگاه بین‌المللی شهر، زیرساخت حمل و نقل و ارتباطات و ترافیک مهم‌ترین معیارها در برنده سازی شهری می‌باشد. علیزاده و روشنایی (۱۳۹۶) در پژوهشی به برنده سازی شهری از منظر حکمرانی به این نتیجه رسیدند که برنده سازی حکمرانی از دید شهروندان مناسب است. در صورت تحقق شاخص‌های حکمرانی خوب در شهر شاندیز، این امر می‌تواند تأثیر زیادی بر تصویر ذهنی شهروندان داشته باشد و به راحتی می‌توان از این پتانسیل برای برنده سازی شهر

شاندیز استفاده نمود. جارویسالو^۱ (۲۰۱۴) در پژوهشی با عنوان چگونگی ایجاد برندهای موفق شهری؛ نمونه‌های موردی مونیخ، برلین و هامبورگ را انجام داده است. هدف این پژوهش بررسی عوامل مؤثر و موفق برای ایجاد برندهای شهری است. بر اساس یافته‌های این پژوهش سه شهر موردمطالعه با هم دیگر مقایسه شدند و قابلیت‌های آن‌ها برای برنده‌سازی و همچنین تفاوت‌ها و شباهت‌ها مشخص شدند. پروواتی و جنوف^۲ (۲۰۱۸) در پژوهشی با عنوان ارزیابی نقش برنده‌سازی شهری در تقویت رقابت‌پذیری شهرها که در نتایج خود بیان داشته است شهرها همکاران واقعی در توسعه اقتصادی کشورها هستند زیرا بزرگ‌ترین فعالیت درآمدی را دارا هستند. که در این میان تنها شهری می‌تواند در رقابت موفق‌تر باشد که مقاصد جذب سرمایه گردشگری باشد.

مبانی نظری

گردشگری مجموعه تعامل‌هایی است که در فرآیند جذب و میهمان‌داری، بین گردشگرهای سازمان‌های مسافرتی، دولت‌های مبدأ، دولت‌های میزبان و مردم محلی برقرار می‌شود (زاهدی، ۱۳۸۵: ۶). گرچه برخی صاحب‌نظران دو گروه از ذینفعان در بازاریابی گردشگری ۱- ذینفعان تور گران ۲- بازاریابان گردشگری دولت محلی در نظر می‌گیرند (فرزین و همکاران، ۱۴۰۰: ۱۰۱).

جدول شماره ۱. منافع و مخاطرات گردشگری شهری

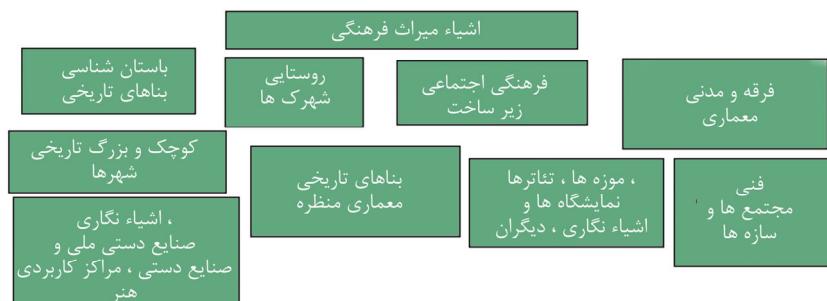
ابعاد	اثر
اقتصادی	ایجاد بازارهای نو برای فروش محصولات داخلی، برآبری فرصت‌های شغلی در جامعه، افزایش عرضه نیروی کار، افزایش کیفیت معاش، اشتغال‌زایی و افزایش درامدهای عمومی، گسترش صادرات پنهان.
اجتماعی-فرهنگی	جذب جمعیت، سرزنشگی و شادی عمومی بر اثر حضور گستردگی گردشگران، ارتقا کیفیت زندگی ساکنان، تقویت غرور جامعه میزبان و روحیه همیستگی، جلوگیری از بین رفتن ارزش‌ها و سنتهای محلی، بهبود آگاهی ساکنان.
فیزیکی-محیطی	توسعه تسهیلات جدید و زیرساخت‌های شهری، محافظت از میراث باستانی، نوسازی و مرمت ساختمان‌های شهری، محافظت از میراث باستانی، نوسازی و مرمت ساختمان‌ها و سایت‌های تاریخی موجود، تغییر نوع استفاده از ساختمان‌های قدیمی بر اساس نیازهای جدید، توجه به پاکیزگی سایت‌های گردشگری جدید.
منبع: (حاتمی‌نژاد و شریفی، ۱۳۹۴: ۶۵)	

نواحی شهری به علت آنکه جاذبه‌های تاریخی و فرهنگی بسیار دارند، اغلب مقاصد گردشگری مهمی محسوب می‌شوند (قهرمانی‌فرد و همکاران، ۱۴۰۰: ۶۹). اغلب شهرهای تاریخی ایران دارای هسته اولیه و بافت کهن تاریخی می‌باشند که از ارزش‌های شایان توجهی برخوردار است. حضور عناصر و فضاهای ارزشمند تاریخی نظیر بازار، کاروان سراه، مساجد، حسینیه و غیره جلوه خاصی به این بافت‌ها بخشیده است. مرمت و مداخله در این گونه بافت‌ها به صورت امری آیینی توسط مردم در طی قرن‌ها صورت می‌پذیرفت. این روند با اندکی فرازوفروز تا اواخر زمان قاجار ادامه داشت. حضور مدرنیسم در دهه‌های اول قرن حاضر آثار و پیامدهای جبران‌ناپذیری را برای بافت‌های شهری کشور ما به دنبال داشت. ایجاد خیابان‌های صلیبی شکل، عموماً شترنجی و یا ستاره‌ای در شهرهای ایران نه تنها مشکلات این گونه بافت‌ها را حل نکرد بلکه مسائل متعددی را به بار آورد. گریز جمعیت، فرسودگی روزافرون و ناپایداری سازه‌ای، کمبود خدمات و سرویس‌دهی عمومی، عدم پاسخگویی به نیازهای زندگی امروزی از مهم‌ترین مشکلات بافت‌های کهن شهری محسوب می‌شود، بنابراین توجه به فرصت‌ها و پتانسیل‌های موجود در بافت و تقویت جنبه‌های اقتصادی که به ایجاد اشتغال‌زایی در بافت کمک می‌رسانند. بدون شک امروزه صنعت گردشگری به عنوان مهم‌ترین صنعت جهان، آن‌هم در بافت کهن شهری می‌تواند این بی‌رونقی بافت جلوگیری نموده و حتی می‌تواند تصویری ماندگار در منطقه و استان داشته باشد.

1. Jarvisalo

2. Purwanti & Genoveva

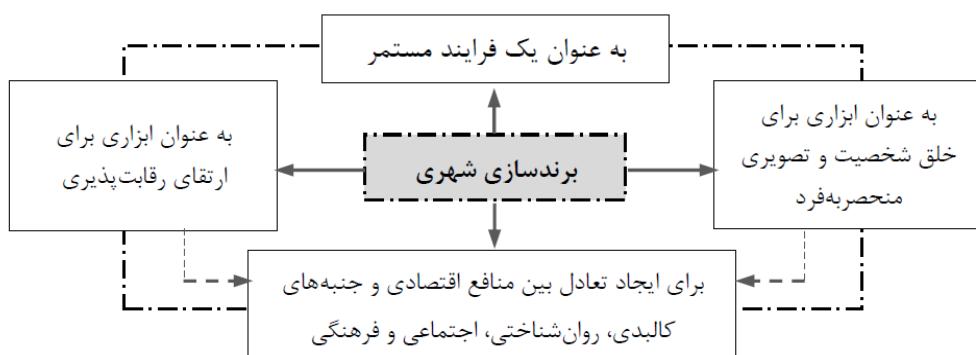
شهرهای تاریخی بخش اساسی فرهنگی را تشکیل می‌دهند (Vinuesa & Torralba, 2010).

شکل شماره ۲. استفاده از میراث تاریخی در توسعه گردشگری، منبع: (Ismagilova et al,2015:160)

برندسازی شهری و برنده سازی گردشگری

ابتدا واژه برنده برای تمایز یک محصول بکار رفته است، به عبارتی دیگر برنده عنوان عملکردی برای ارائه نام و اطلاعات مربوط به یک محصول برای مصرف‌کننده آغاز شد (مرادی و سعیده زرآبادی، ۱۳۹۶: ۴۰). انجمن بازیابی آمریکا^۱ برنده را نام، الگو، نشانه در نظر گرفته، برای هویت یک کالا یا محصول (Keller, 2008). برنده سازی شهری نوعی فرایند مستمر به وسیله کلیه تلاش‌های برنامه‌ریزی شهری. به عبارتی مفهوم برنده سازی شهری ترکیبی از نمادها و ارزش‌های محلی، هویت تاریخی فرهنگ شهری، ویژگی‌های اجتماعی و قومی، آثار و بناهای تاریخی، مناسبات ملی و بین‌المللی، جذابیت‌ها و امکانات منطقه‌ای و حتی اشخاص برجسته آن شهر است که به شهر در زمینه مشخصی، شخصیت ویژه‌ای می‌بخشد (پرچکانی، ۱۳۹۵: ۴۲).

شکل شماره ۳. مهم‌ترین عوامل مشترک در مفهوم برنده سازی شهری، منبع: (مرادی و سعیده زرآبادی، ۱۳۹۶: ۴۹)

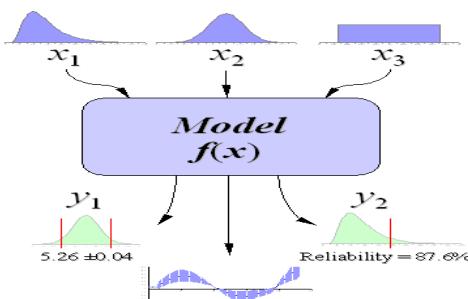
هاسپرس^۲ معتقد است که شهرها دارای قابلیت‌هایی هستند که از طریق شناسایی آن می‌توانند به تمایز ساختن خود از دیگران پرداخته و از این راه به پیروزی بر رقبایشان امیدوار باشند، اما لازمه این کار در پیش گرفتن نگاه بازاریابی و یافتن نشان ویژگی شهر است (Hospers, 2003:144). نشانی که قابلیت تمایز شدن و ایجاد تصویر منحصر به فرد را برای شهرها را فراهم آورد (Rehan, 2013:13). بنابراین ایجاد برنده شهری به‌مثابه یک ابزار راهبردی جهت ایجاد مزیت رقابتی یک شهر، به یک کنش مرسوم تبدیل شده است تا این طریق تاریخ، کیفیت محل، شیوه زندگی و فرهنگ تبلیغ شود و فرصت، قدرت یا نفوذ شهر در محیط رقابتی افزایش یابد (Zhang & Zhao, 2009:245).

1. American Marketing Association -AMA

2. Hospers

روش پژوهش

پژوهش حاضر دارای رویکرد توسعه‌ای – کاربردی می‌باشد. این پژوهش جهت مدل‌سازی از تکنیک پرموته همچنین جهت تکمیل تجزیه و تحلیل یافته‌ها از نرم‌افزارهای زیر استفاده گردیده است: AMOS-SPSS، VPLS، EXCEL، EQS، GRAFER و Pherafer؛ جهت تحلیل آماری و کمی؛ و VISIO: جهت تهیه نمودارهای و ترسیم گرافیکی داده‌ها؛ VPAPRO: جهت اجرای مدل پرموته.

شکل شماره ۴. رویکرد مدل‌سازی در آماره ناپارامتری

بر اساس اطلاعات جمع‌آوری شده برنده‌سازی گردشگری در سه بعد تجاری (اقتصادی)، جامعه‌شناسی و فرهنگی بافت تاریخی شهر در ۲۸ محله بافت می‌باشد که به شرح متغیر و شاخص‌های زیر مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته‌اند.

جدول شماره ۳. متغیرهای برنده‌سازی گردشگری تأثیرگذار بر بافت تاریخی شهر دزفول

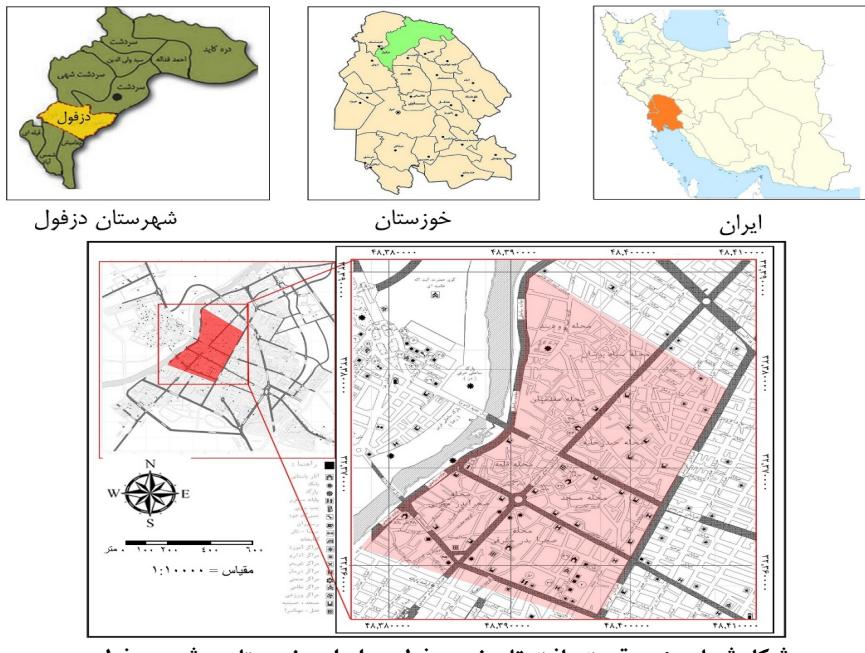
ساختار شهر	عناصر ساختاری موردنیاز	پاسخ به نیاز	بازخورد مشت Hall
بازارها، بازارچه‌های صنایع دستی	تجاری - بازرگانی	تجاری	۱. ایجاد فرصت‌های شغلی مستقیم، غیرمستقیم مشاغل فصلی
میدان‌ها میوه و ترهیب	معیشتی	معیشتی	۲. افزایش درآمد و ارتقاء سطح زندگی در شهر
بانکها و مؤسسات مالی و اعتباری	تجاری - بازرگانی	تجاری	۳. افزایش درآمد و منابع مالی شهرداری‌ها
هتل‌ها، متل‌ها، مهمانسرا و غیره	اقامتی - استراتجی	اقامتی	۴. افزایش منابع مالی جهت زیرساخت اقتصادی ۵. افزایش ارزش زمین، مسکن و ع ایجاد انگیزه جهت سرمایه‌گذاری در شهر
دفاتر خدماتی مسافرتی و جهانگردی	رفاهی - خدماتی	رفاهی	ایجاد فرصت شغلی مستقیم و غیرمستقیم
آثار تاریخی، بقعه‌ها و موزه و غیره	خدماتی - تجاری	خدماتی	۱. ایجاد فرصت شغلی مستقیم و غیرمستقیم ۲. احترام به نمادها، ۳. جلب
جمعیت، مهاجرت و سنت‌های فرهنگی - اجتماعی	فرهنگی - اجتماعی	فرهنگی	۴. میل به پیشرفت، ۵. احساس تعلق، ۵. ارتباط میان مشارکت، ۶. احساس تعلق، ۷. ارتباط میان مناسبات
جامعه‌شناسی تأثیرگذار			منبع: (سلمی و سحاق، ۱۳۹۶؛ حاتمی‌نژاد و شریفی، ۱۳۹۴؛ امانبور و همکاران، ۱۳۹۹)

محدوده مورد مطالعه

دزفول در شمال استان خوزستان بین ۴۸ درجه و ۲۰ درجه طول شرقی از نصف‌النهار گرینویچ و بین ۳۲ درجه و ۷ دقیقه عرض شمالی از خط استوا قرار گرفته است. این شهر از غرب با شهر اندیمشک، از جنوب با شهر شوش، از شرق با شهرهای شوشتر و مسجدسلیمان و از شمال با استان لرستان همسایه است. با مساحت نزدیک به ۴۷۶۲ کیلومترمربع در کنار رودخانه دز و در بخش‌های جلگه‌ای استان خوزستان واقع شده است. شهر در ارتفاع ۱۴۳ متری از سطح دریا و از شهرهای شمالی استان خوزستان است. جمعیت این شهر ۴۴۴۰۰۰ نفر (در ۷۸۳۴۸ خانوار) است (مرکز آمار ایران، ۱۳۹۵).

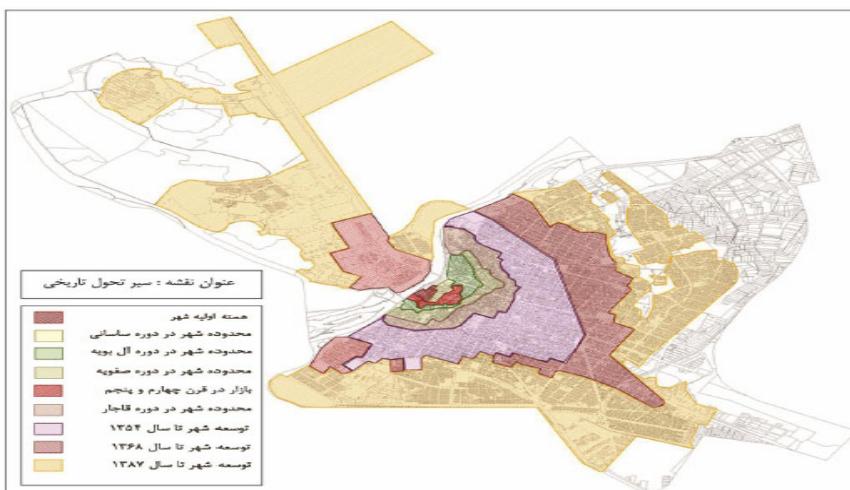
دزفول در زمان جنگ تحمیلی عراق علیه ایران بارها مورد اصابت موشک‌های دشمن قرار گرفت. محدوده مورد مطالعه این پژوهش بافت تاریخی دزفول می‌باشد. این بافت دارای ۲۸ محله می‌باشد و از مهم‌ترین آنان می‌توان به محله قلعه، سیاه‌پوشان، رودبند، مسجد، صحرابدر مغربی، صحرابدر مشرقی و مقدمیان اشاره کرد (نعمیما، ۱۳۷۶). در این بافت

کاربری مسکونی با مساحتی حدود ۹۰ هکتار ۴۶,۱۴ درصد از سطح کل محدوده مورد مطالعه را به خود اختصاص داده است. کاربری تجاری به لحاظ وجود بازار قدیم و بازار جدید درصد بالایی از اراضی محدوده را اشغال نموده است. به صورتی که با مساحتی بیش از ۱۰ هکتار و اختصاص ۵,۵۴ درصد از سطح کل محدوده در مرتبه سوم قرار دارد و نشان‌دهنده اهمیت و مقیاس این کاربری در محدوده است زیرا این مقدار سطح بسیار بیشتر از نیازهای محلی است. کاربری بهداشتی نیز با ۳ واحد و مساحت ۹۶ مترمربع، در میان کاربری‌های موجود در این محدوده کمترین سطح را دارا است (مودت و ولی پور، ۱۳۹۹:۸۷).

شکل شماره ۵. موقعیت بافت تاریخی دزفول در ایران، خوزستان و شهر دزفول

شکل گیری بافت قدیم شهر دزفول تحت تأثیر رودخانه دز قرار داشته و همان‌طور که در ابتدا اشاره شد این محلات در دوره‌های تاریخی مختلفی شکل گرفته‌اند که هسته اولیه آن مربوط به دوران اولیه شهرنشینی می‌باشد. بافت تاریخی دزفول شامل ۲۸ محله می‌باشد.

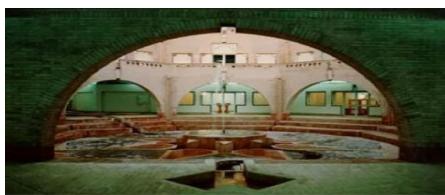
شکل شماره ۶. سیر تحول تاریخی شهر دزفول

هسته اولیه شهر به دوران قبل از ساسانی برمی‌گردد و در اعصار گوناگون شهر توسعه می‌یابد و می‌توان گفت که بیشترین رشد در توسعه شهر مربوط به سال‌های بعد از جنگ تحمیلی و بین سال‌های ۶۸ تا ۷۸ است. همچنین محدوده موردنظر از سال ۱۳۶۸ شروع به رشد و توسعه کرده است و می‌توان گفت جز بخش‌های جدید محسوب می‌شود.

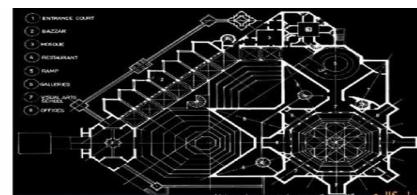
بحث و یافته‌ها

مرکز فرهنگی دزفول - زمینه‌گرایی گردشگری دزفول

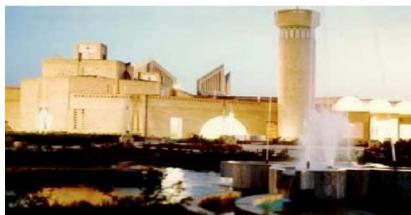
این بنا به ترتیبی منعکس کننده مفاهیم بنیادین این دیار در ایجاد فضا و استفاده از هندسه مالوف در ترکیب با مصالح بومی است، در حالی که از احکام و فن‌آوری دوران معاصر (مدرن) بهره گرفته است. درواقع ساختمانی با ویژگی‌های منطقه‌ای است که امکان درک جهانی را دارد. نقشه ساختمان از پردازش یک شمسه در سه بعد به دست آمده و با دیگرهای چهارگانه پران در اطراف این حیاط بهشتی نیز نوعی نگاه به آسمان را تشید می‌نمود. نمای یکپارچه آجری خارجی که در بخش‌هایی از داخل به صورت نمای ساروج سفید درآمده، در نقاطی با مقلوبهایی از کاشی فیروزه‌های و لاجوردی در نقش گره ترکیب شده و با ایجاد سوراخ‌های لانه کبوتری در لبه‌های پشت‌بام‌ها به‌نوعی با معماری منطقه قرابت یافته است. این در حالی است که بخش اعظم ساختمان در مخزن بزرگی از بتون در داخل زمین قرار گرفته و سازه ساختمان به صورت ترکیبی از فولاد و بتون و سقف تالارها از تاوه‌های پیش‌ساخته استفاده شده که در اغلب فضاهای به صورت نمایان دیده می‌شود و درنتیجه بدین ترتیب به اصول فروتنی و صداقت پاسخ گفته شده است.

شکل شماره ۸. نمایی از حیاط مرکزی مجموعه

شکل شماره ۷. پلان مرکز فرهنگی دزفول

شکل شماره ۹. نمایی از حیاط مرکزی فرهنگی دزفول

مدل PROMETHEE

در این پژوهش جهت بررسی مسئله برنده‌سازی گردشگری، از روش پرمونت که یک نوع برنامه‌ریزی خطی صفر و یک می‌باشد استفاده شده است. این مدل، شامل واژه‌های زبانی، مجموعه‌های متغیرهای تصمیم‌گیری، پارامترها و داده‌های مسئله، محدودیت‌ها و توابع هدف می‌باشد که در ادامه، هر یک از آن‌ها به تفصیل تشریح خواهد شد. قبل از شروع مدل لازم به ذکر است در نرم‌افزار موردنظر به علت این که شاخص و معیارهای با هم نمایش داده می‌شود اسامی محلات رو یکدیگر قرار می‌گردد لذا نویسنده محلات را به صورت کدگذاری وارد نرم‌افزار نموده است که بتوان از روی هم قرار گیری اسامی جلوگیری کرد. به شرح زیر می‌باشد.

جدول شماره ۴. کد گذاری محلات شهر دزفول

کد	نام محله	کد	نام محله	کد	نام محله	کد	نام محله	کد	نام محله
C25	مسجد	C19	کرناسیون	C13	شاه رکن الدین	C7	خراطان	C1	بازار
C26	مشک دوزان	C20	کلانتریان	C14	صحراپدر مشرقی	C8	ساکیان	C2	بافت میانی
C27	مقدمیان	C21	لب خندق	C15	صحراپدر مغربی	C9	سرده	C3	بنگشتبان
C28	میان دره	C22	لوریان	C16	علی مالک	C10	سرمیدان	C4	پولا دیان
		C23	مجدیان	C17	فله	C11	سیاه پوشان	C5	پیر نظر
		C24	مرشدیکان	C18	کت کان	C12	سید محمود	C6	چولیان

مدل پرومته^۱، رتبه‌بندی گزینه‌ها بر اساس مقایسات زوجی انجام می‌دهد (اصغریزاده، ۱۳۹۲: ۸۵). روش پشتیبانی تصمیم‌گیری پرومته را دو بذریکی به نام‌های «زان پی‌برنر» و «برتراند مارسکال» در دهه ۱۹۸۰ ارائه دادند. این روش در زمرة تکنیک‌های پشتیبانی تصمیم‌گیری چند شاخصه می‌باشد که باعث تحول در روش‌های رتبه‌بندی شده است (Brans & Mareschal, 1986:228). فرض بر این است که A مجموعه‌ای از گزینه‌های از میان آن‌ها انتخاب صورت گیرد. با فرض وجود K معیار مؤثر در تصمیم‌گیری، برای هر گزینه $a \in A$ ، مقدار $f_j(a)$ نشان‌دهنده ارزش معیار Z_j در گزینه a است. روش پرومته به صورت چند تصمیم‌گیرنده عمل می‌کند. ترکیب این روش با روش‌هایی مانند GAIA، ابزار مفیدی را برای تحلیل ارتباط میان شاخص‌ها و تصمیم‌گیرنده‌گان ایجاد می‌کند و شکاف زمانی تا هنگام توافق بر سه تصمیم را از بین می‌برد. تکنیک پرومته، به صورت کلی، شامل ۳ مرحله زیر می‌باشد:

مرحله اول مدل پرومته: تقویت ساختار برتری (معیار تعمیم‌یافته)

در این مرحله برای ارزیابی دقیق گزینه‌ها نیاز به تعریف معیارهای مختلف می‌باشد. این معیارهای تعمیم‌یافته تلاش می‌کنند دامنه انحراف بین ارزیابی گزینه‌ها را محاسبه کنند. ارزیابی در این روش، قطعی است و حالت احتمالی ندارد. همچنین درک پارامترهای این روش برای تصمیم‌گیرنده ساده است. مقایسات زوجی گزینه‌های امکان‌پذیر مجموعه A، ساختار اجرایی و طبیعی زیر را نشان می‌دهد:

$$\begin{aligned} a_1, a_2 \in A \quad f(a_1) > f(a_2) \quad a_1 P a_2 \\ a_1, a_2 \in A \quad f(a_1) = f(a_2) \quad a_1 I a_2 \end{aligned}$$

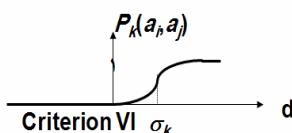
در این روش برای محاسبه و ارزیابی انحرافات گزینه‌ها نسبت به شاخص‌های مختلف، یک معیار تعمیم‌یافته برای هر شاخص در نظر گرفته می‌شود. به این منظور، تابع برتری گزینه a بر گزینه b نسبت به شاخص f را به صورت $P(a_1, a_2)$ تعریف می‌کنیم. در بیشتر حالات می‌توانیم فرض کنیم که $P(a_1, a_2)$ یک تابع انحراف (d) است:

$$d = F(a_1) - F(a_2)$$

در این حالت اگر فرض کنیم که تابع انحراف مذکور نرمالیزه شود، داریم:

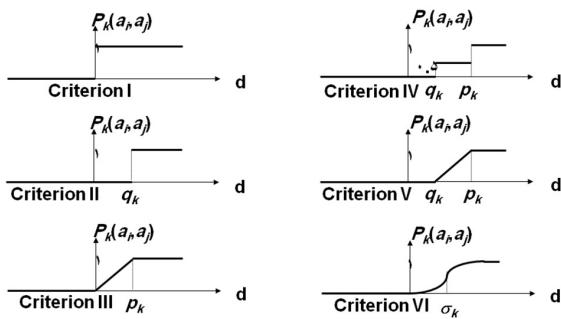
	بدون وجود برتری یا اختلاف	$0 \leq d$	if	$P(a_1, a_2) = 0$	✓
	برتری ضعیف	$d > 0$	if	$P(a_1, a_2) \approx 0$	✓
	برتری قوی	$d >> 0$	if	$P(a_1, a_2) \approx 1$	✓
	برتری خیلی قوی	$d >>> 0$	if	$P(a_1, a_2) = 1$	✓

بدیهی است که P یک تابع غیر کاهشی از d با یک ترکیب ویژه به صورت شکل زیر است. بنابراین، شکل تعمیم‌یافته ارتباط $(F(0), P(0,0))$ با سایر گزینه‌ها با استفاده از زوج مرتب $(F(0), P(0,0))$ تعریف شده است.

تکنیک پرومته ایجاب می‌کند که یک معیار تعمیم‌یافته به هر شاخص $(j, k = 1, 2, 3, \dots)$ مرتبط شود. برای تسهیل این امر، مجموعه‌ای شامل شش نمونه معیار تعمیم‌یافته به تصمیم‌گیرنده ارائه شده است که از I تا VI شماره‌گذاری شده‌اند. بنابراین انتخاب مؤثر با تعامل میان تصمیم‌گیرنده و تحلیل گر نسبت به درک از درجه برتری ایجاد می‌شود.

1. Preference Ranking Organization Method for Enrichment Evaluations (PROMETHEE)
2. Jean Pierre Bernner
3. Bertrand Marcascal

مرحله دوم مدل پرومته: توسعه ارتباط مسلط (ارتباط رتبه‌بندی بیرونی)

ارتباط اولویت‌بندی محاسبه شده، ارزیابی تمام شاخص‌ها را ایجاد کرده است. لذا برای هر جفت از گزینه‌ها، میزان کلی برتری یک گزینه بر دیگر گزینه‌ها به دست می‌آید.

فرض می‌کنیم که یک معیار تعیین‌یافته $f(0), f(0,0)$ از مسئله موردنظر ارتباط یافته است. بنابراین، یک شاخص برتری چندمعیاره $\pi(a_1, a_2)$ از a_1 بر روی a_2 برای محاسبه تمامی شاخص‌ها تعریف می‌شود:

$$\text{برای وزن‌های متفاوت } ((a_1, a_2) = (w_1, w_2))$$

$$\text{برای وزن‌های یکسان } ((a_1, a_2) = (1/m, 1/m))$$

که در آن $w_j > 0$ ($j=1, 2, \dots, k$) وزن‌های مرتبط با هر شاخص است. این وزن‌ها اعداد حقیقی مثبت هستند.

یکی از روش‌های رایج در مدل‌سازی برای ایجاد یک تفسیر شهودی کامل از وزن‌های مرتبط با شاخص‌ها، روش GAIA است. در برخی حالت‌ها، ابتدا وزن‌ها در نظر گرفته می‌شوند و شاخص برتری چندمعیاره $\pi(a_1, a_2)$ به سادگی به صورت میانگین تمام $p(a_1, a_2)$ ها به دست می‌آید.

$$(a_1, a_2) = (1/k) \sum p_j(a_1, a_2) \pi$$

✓ به طور ضمنی، یک برتری عمومی ضعیف از a_1 بر a_2 را نشان می‌دهد: $\Pi(a_1, a_2) < 0$

✓ به طور ضمنی، یک برتری عمومی قوی از a_1 بر a_2 را نشان می‌دهد: $\Pi(a_1, a_2) > 1$

مرحله سوم مدل پرومته: استفاده برای پشتیبانی تصمیم

برای انتخاب گزینه مطلوب، لازم است ۱- گزینه دیگر متعلق به مجموعه A رد شوند. بنابراین، دو جریان اولویت‌بندی بیرونی را تعریف می‌کنیم:

$\Phi^+(a) = 1/(n-1) \sum \pi(a, x)$ جریان طبقه‌بندی بیرونی مثبت:

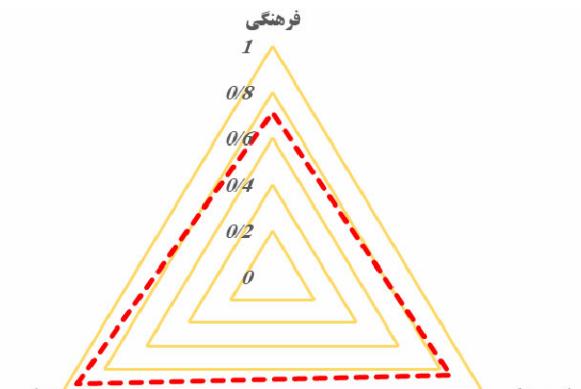
$\Phi^-(a) = 1/(n-1) \sum \pi(x, a)$ جریان طبقه‌بندی بیرونی منفی:

جریان اولویت‌بندی بیرونی مثبت نشان می‌دهد که هر گزینه چه میزان اولویت نسبت به سایر گزینه‌ها دارد و لذا بزرگ‌ترین $\Phi^+(a)$ گزینه برتر می‌باشد. جریان اولویت‌بندی بیرونی منفی نیز نشان می‌دهد که گزینه‌ها چه مقدار بر هر گزینه اولویت دارند و لذا کمترین $\Phi^-(a)$ گزینه بهتری است (اصغری‌زاده و همکاران، ۱۳۹۰: ۴۶).

تحلیل الگوی شبکه‌ای برنده‌سازی گرددشگری دزفول با مدل پرومته

از آنجاکه این پژوهش به دنبال یافتن تأثیرگذارترین عامل بر توسعه شهر دزفول به واسطه برنده‌سازی صنعت گرددشگری می‌باشد. لازم به ذکر است عوامل مؤثر در این پژوهش برای دقت بیشتر در تحلیل به ۳ عامل اقتصادی، جامعه‌شناسی و فرهنگی که در قالب ۲۸ محله بافت تاریخی مورد ارزیابی قرار گرفته است. الگوی موردنظر با مدل پرامته شاخص و نواحی مورد مطالعه را در کنار یکدیگر تحلیل می‌نماید. بدین شرح که تمام شاخص‌ها و نواحی بین مثبت یک (+1) و منفی یک (-1) در حال تغییر می‌باشد. لذا اولاً می‌توان تمام متغیرها و نواحی را در یک نمودار ارائه نمود؛ دوماً می‌توان دریافت که

هر شاخص در کدام ناحیه شهری باعث قوت (+) آن ناحیه گردیده و بر عکس کدام شاخص در آن ناحیه ضعیف (-) می‌باشد. بر اساس توضیح ارائه شده موضوع برنده سازی گردشگری دزفول بر اساس الگو شبکه‌ای نشان می‌دهد: لذا بر اساس نتایج همان‌گونه که نتایج نشان داده است اولاً میزان فی مثبت و منفی این نواحی بر عکس یکدیگر عمل کرده است در دوماً میزان کمبود فی مثبت و منفی این دو ناحیه با یکدیگر تکمیل می‌گردد. بر این اساس با استفاده از PROMETHEE و آنتروپی شانون وزن‌های هریک از معیارها اعمال شده است.

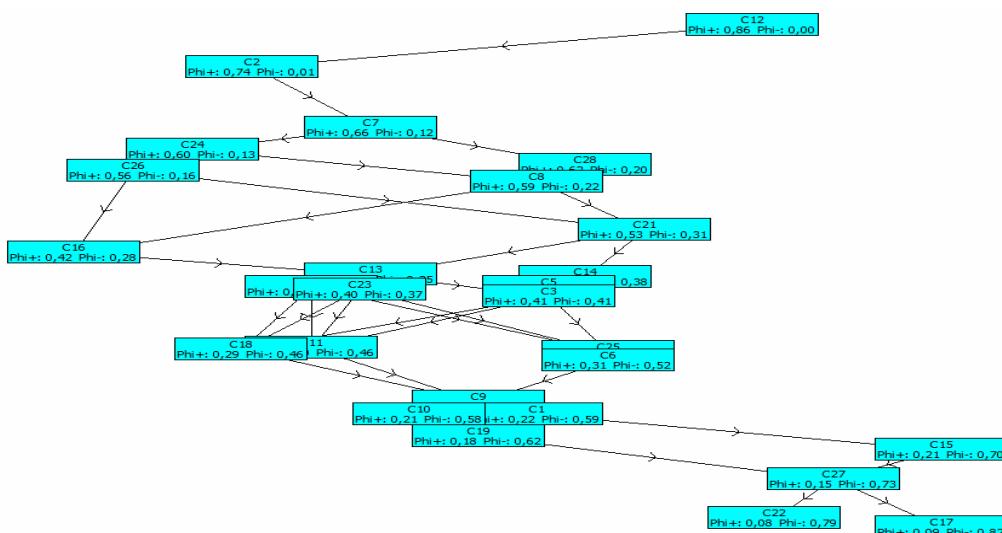

شکل شماره ۱۰. وزن دهی ابعاد به صورت مدل‌سازی آنتروپی شانون

بیشترین شاخص‌های ضعیف (-) را ناحیه C17 (محله قلعه) شهر دزفول دارا می‌باشد. همچنین محله C22 (محله لوریان) نیز در از نظر آماری نزدیک محله قلعه قرار دارد.

ناحیه C12 (سید محمد) شهر دزفول در رأس شبکه برنده سازی گردشگری شهری قرار دارد و در مقابل آن ناحیه C17 (قلعه) شهر دزفول به عنوان پایین‌ترین ساختار شبکه‌ای قرار دارد همچنین این موضوع در طرح‌بریزی برنده سازی شهر دزفول که در ادامه بررسی گردیده، نیز تأیید گردیده است. لذا در سه بعد تجاری، جامعه‌شناسی و فرهنگی می‌توان محله سید محمد به عنوان الگو در صنعت گردشگری استفاده نموده. اما اینکه کدام بُعد می‌تواند به عنوان برنده این محله استفاده کرد در ادامه تشریح گردیده است.

میزان فی^۱ مثبت C12 بافت تاریخی شهر دزفول برابر ۸۶۳/۰ درصد و میزان فی مثبت ناحیه C17 شهر دزفول برابر ۸۲۰/۰ درصد می‌باشد.

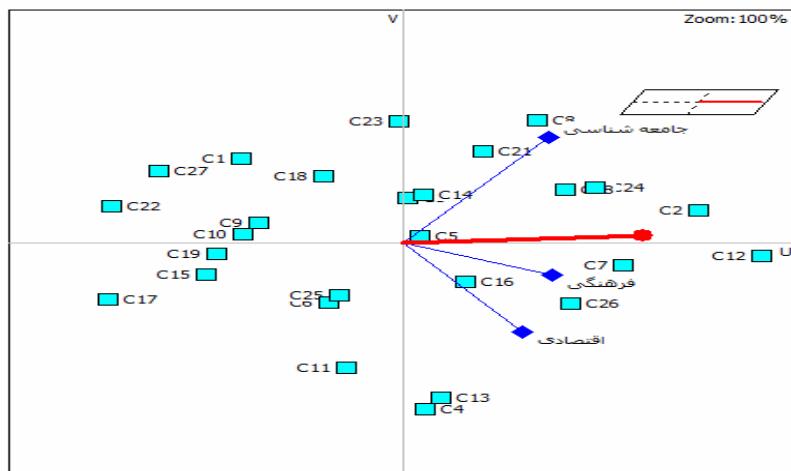
شکل شماره ۱۱. شبکه برنده سازی گردشگری شهری دزفول با PROMETHEE

۱. تابعی از تعداد اعداد طبیعی کوچک‌تر از n نسبت به n اول

مدل‌سازی تصویری GAIA

این روش مدل‌سازی متعلق به روش PROMETHEE می‌باشد. در آن مجموعه‌ای از گزینه‌ها می‌توانند توسط n نقطه در یک فضای m بعدی نمایش داده شود. در این مرحله m تعداد معیارها است. از آنجایی که تعداد معیارها، معمولاً بیشتر از دو می‌باشد، ارائه شکل دیداری واضحی از این نقاط غیرممکن به نظر می‌رسد (شاهی و همکاران، ۱۳۹۴: ۲۶).

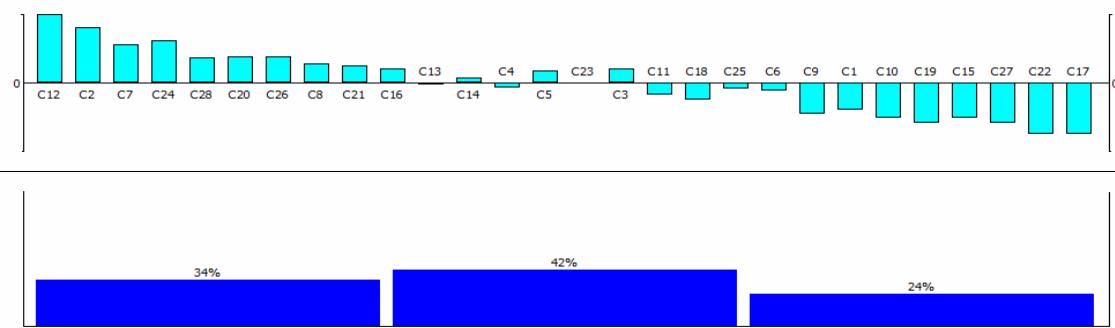
GAIA با طرح ریزی نقاط بر روی یک طرح دوبعدی سبب نمایش فنی دیداری می‌گردد. هنگامی که طرح اجرا می‌شود، ممکن است مقداری از اطلاعات در فرآیند طرح ریزی از بین بروند. طرح GAIA نوعی تصمیم‌گیری با ابزار قدرتمندی برای تحلیل قدرت تمایز میان معیارها را فراهم می‌آورد. خوش‌هایی برای گزینه‌های مشابه و یا گزینه‌های غیرقابل قیاس در این طرح وجود دارد. در این روش، بردار وزن معیارها، جهت را پیش‌بینی می‌کند، در این مرحله اغلب گزینه‌هایی که دارای ارجحیت هستند در طرح نمایان می‌شوند. طرح ریزی GAIA در حوزه آمار برای ابزار دیداری خاصی تحت عنوان تحلیل اجزای اصلی به کار می‌رود.

ترکیب رتبه‌بندی محلات و شاخص‌ها طبق مدل PROMETHEE

از نظر برند شاخص گردشگری نیز در بافت قدیم شهر دزفول معیار جامعه‌شناسختی با ۴۲ درصد بیشترین امتیاز را دارد می‌باشد و معیار فرهنگی نیز با میزان ۲۴ درصد کمترین برند سازی شاخص‌ها را دارا بوده است.

محله سید محمود شهر دزفول با میزان ۰/۸۶۳۰ درصد در هر سه بخش بالاترین برند سازی گردشگری را دارا می‌باشد. و محله قلعه شهر دزفول با میزان ۰/۷۳۳ درصد پایین‌ترین برند سازی گردشگری را دارا می‌باشد.

شکل شماره ۱۴. برند سازی گردشگری بافت تاریخی دزفول بر اساس روش PROMETHEE

نتیجه‌گیری

بافت شهر دزفول از دو قسمت بافت مدرن و ارگانیک شکل گرفته است و به نظر می‌رسید که این بافت کهن از کارافتاده و شهر را از آرمان توسعه پایدار دور کرده یا اینکه از تمام پتانسیل‌های بافت کهن استفاده نشده بود. در تحقیق به عمل آمده برای احیای توسعه پایدار شهر دزفول، عناصر عمده بافت تاریخی دزفول در قالب ۲۸ محله به صورت برند سازی گردشگری (زیرساخت، محیط‌زیست، عناصر تجاری، عناصر فرهنگی، عناصر تاریخی) در سه بعد تجاری، فرهنگی و جامعه‌شناسی را به عنوان عوامل تأثیرگذار بر این برند از طریق مدل پرمونت موردن بررسی قرار گرفت و بر اساس آن محله سید محمود بیشترین امتیاز رو در این رتبه دهدی به دست آورد و شاخص جامعه‌شناسی نیز به عنوان برترین برند شناخته شد. لذا می‌توان ۱ - مسیر فرهنگی با چشم‌اندازهای متفاوت و ۲ - تبدیل فضاهای از کارافتاده به فضای محل تجمع در این محلات در نظر گرفت بدین صورت که با شکل دهدی به مسیرهای گردشگری پر از چشم‌اندازهای طبیعی با زمینه‌های فرهنگی که برای ورزش کردن و گذراندن اوقات فراغت مناسب باشد. این مسیرها به نحوی باشد که گردشگران بتوانند از پتانسیل‌های مختلف بافت استفاده کنند. مانند پیاده‌روی‌های فرهنگی با چالش مکان‌یابی یا ایجاد فروشگاه‌های تجاری با توسعه سرمایه‌گذاری ورزشی. تبدیل فضاهای از کارافتاده به محل تجمع افراد برای مراسم‌ها یا مراکز فرهنگی هنری همانند مجتمع‌های فرهنگی تجاری، دانشکده‌های هنر و معماری یا موزه‌های مردم‌شناسی و غیره.

در نتیجه از نظر عملیاتی بافت قدیم دزفول باید به دنبال افزایش سرمایه‌گذاری از طریق جذاب سرمایه افراد داخلی و خارجی از بافت باشد. این سرمایه‌گذاری باید به نحوی کنترل شده در سمت توسعه گردشگری باشد که بتوان از پتانسیل‌های بافت برای ایجاد اشتغال افراد محلات به احیای اقتصاد کمک کند. لذا برای رسیدن به این هدف باید در زمینه‌های زیر توجه کافی صورت گیرد:

- ❖ در نظر گرفتن وام‌های کم‌بهره برای ایجاد اشتغال در بافت برای ساکنین بافت؛
- ❖ به کارگیری‌های نیروی جوان آشنا با محیط کاری گردشگری؛
- ❖ ایجاد خیابان‌های محلی با رویکرد برخورداری اجتماعی و ایجاد همبستگی اجتماعی بین ساکنین محله؛
- ❖ تقویت نشانه‌های بصری موجود و ایجاد نشانه‌های طبیعی و انسان‌ساخت جدید؛
- ❖ ایجاد تسهیلات رفاهی و گردشگری متناسب با نیازهای گردشگر؛
- ❖ تقویت حس مکان با طراحی متناسب جهت ایجاد قرارگاه‌های رفواری محلی و فرام محلی.

تقدیر و تشکر

بنا به اظهار نویسنده مسئول، این مقاله حامی مالی نداشته است.

منابع

- (۱) اصغریزاده، عزت الله (۱۳۹۲) رتبه‌بندی شرکت‌ها بر اساس معیارهای مدل سرآمدی - روش PROMETHEE، مجله پژوهش‌های مدیریت در ایران، سال ۱۱، شماره ۳، صص. ۵۹-۸۴.
- (۲) اصغریزاده، عزت‌الله؛ بیطرف، احمد؛ اجلی، مهدی (۱۳۹۰) ارائه یک مدل ترکیبی با استفاده از PROMETHEE فازی و برنامه‌ریزی خطی چندهدفه برای برونو سپاری خدمات گارانتی، مجله چشم‌انداز مدیریت صنعتی، دوره ۱، شماره ۲، صص. ۶۰-۴۳.
- (۳) امانپور، سعید؛ دامن باغ، صفیه؛ علیزاده، هادی (۱۳۹۹) تحلیل عوامل مؤثر در شکل‌گیری تصویر شهر در راستای برنده‌سازی مؤثر شهری اهواز، مجله آمیش جغرافیایی فضای دوره ۱۰، شماره ۳۵، ص ۶۷-۸۶.
- (۴) پرچکانی، پروانه (۱۳۹۵) تأثیر مؤلفه‌های فرهنگی در معماری برنده شهرها با رویکرد گردشگری مطالعه موردی لیون فرانسه، فصلنامه هنر و تمدن شرق، شماره ۱۲، صص. ۴۱-۵۰.
- (۵) کردوانی، پرویز و غفاری، نووس (۱۳۹۰) توریسم و رویکرد نوسازی در طراحی بافت‌های تاریخی شهری مطالعه موردی شهر اصفهان، فصلنامه جغرافیایی سرزمین، دوره ۸، شماره ۳۰، صص. ۱۹-۳۱.
- (۶) حاتمی‌زاده، حسین و شریفی، امیر (۱۳۹۴) بررسی نقش گسترش گردشگری شهری بر توسعه پایداری شهری (نمونه موردی: شهر سنندج)، نشریه گردشگری شهری، دوره ۲، شماره ۱، صص. ۶۱-۷۴.
- (۷) خانقاھی، مجتبی زاده؛ رحمتی، ملایی علی؛ رحمتی ملایی، معصومه؛ شاهی پور، سونا (۱۳۹۴) تأثیر بازنده‌سازی بافت تاریخی بر توسعه گردشگری، فصلنامه جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، دوره ۶، شماره ۱، صص. ۹۹-۱۰۸.
- (۸) شاهی، سولماز؛ کورکی، فرهاد؛ پورابراهیم، شراره (۱۳۹۴) بررسی روش فراتباهی پرسته و الکتره در تصمیم‌گیری صنعت نفت و پتروشیمی، فصلنامه انسان و محیط‌بیست، شماره ۳۳، صص. ۱۷-۳۵.
- (۹) شریفی، بابک؛ مبصر سردوودی، آرزو؛ علیخانی، مرتضی؛ طالب پور، منصور (۱۳۹۶) اهمیت نگهداری و احیاء بافت‌های تاریخی و تأثیر آن در گردشگری و توسعه پایدار شهری نمونه موردی شهر خامنه، مجله در هنر و علوم انسانی، شماره ۳، صص. ۴۰-۴۳.
- (۱۰) شماعی، علی؛ موحد، علی؛ حسن‌پور میرصالح، رضا (۱۳۹۸) تحلیل نقش بازآفرینی بافت قدیم شهر اردکان در توسعه گردشگری شهری، فصلنامه مطالعات شهر ایرانی اسلامی، دوره ۹، شماره ۳۴، صص. ۵۹-۷۲.
- (۱۱) صدیقه کیانی، سلمی و محمدرضا، بسحاق (۱۳۹۶) شناسایی اثرات گردشگری و نقش آن در توسعه شهری کاشان، فصلنامه مطالعات شهری، دوره ۷، شماره ۲۵، صص. ۳۱-۴۴.
- (۱۲) طرح منظر شهری بافت کهن دزفول (۱۳۹۱) مهندسان مشاور چگانبیل، دزفول.
- (۱۳) علیزاده، کتابیون و روشنایی، حامد (۱۳۹۶) نقش حکمرانی خوب در برنده‌سازی شهری، مجله جغرافیا و توسعه فضای شهری، سال ۴، شماره ۶، صص. ۱۱۵-۱۳۷.
- (۱۴) فرزین، محمدرضا؛ شالبافیان، علی‌اصغر؛ محمود‌زاده، سید مجتبی؛ پورفرج، اکبر و زرندیان، ندا (۱۴۰۰) مرور نظاممند ابعاد مطالعات مشارکت عمومی - خصوصی در گردشگری، فصلنامه گردشگری شهری، دوره ۸، شماره ۱، صص. ۹۹-۱۱۲.
- (۱۵) قلی پور، آرین؛ ابی‌بی، محمد و پیدایش، الهه (۱۳۹۵) بررسی عوامل مؤثر در شکل‌گیری تصویر شهر در راستای برنده‌سازی شهری، نشریه هنرهای زیبا، شماره ۴۵، صص. ۳۷-۵۰.
- (۱۶) قهرمانی فرد، حسین؛ حسین‌زاده دلیر، کریم و موسوی، میرسعید (۱۴۰۰) شناخت و ارزیابی پیشران‌های حیاتی مؤثر بر آینده توسعه گردشگری مطالعه موردی کلان شهر تبریز، فصلنامه گردشگری شهری، دوره ۸، شماره ۱، صص. ۶۷-۸۲.
- (۱۷) مرادی، فاطمه و سعیده زرآبادی، زهرا سادات (۱۳۹۶) تبیین مدل برنده‌سازی شهری در راستای ارتقا رقابت‌پذیری و رشد اقتصادی شهری، مجله اقتصاد و مدیریت شهری، شماره ۲۲، صص. ۳۳-۵۶.
- (۱۸) مودت، الیاس و ولی پور، میلاد (۱۳۹۹) بررسی و طراحی شهر بیوفیلیک با الهام از رودخانه دزفول، مجله جغرافیا و مطالعات محیطی، شماره ۳۴، صص. ۴۲-۲۳.
- (۱۹) نعیما، غلامرضا (۱۳۸۵) دزفول شهر آجر، انتشارات میراث فرهنگی کشور، تهران.

- 20) Alizadeh, Katayoun. & Roshanai, Hamed. (2017) The Role of Good Governance in Urban Branding, Journal of Geography and Urban Space Development, Vol.50, No. 6, pp. 115-137. [In Persian]
- 21) Amanpour, Saeed. & Daman Bagh, Safieh. & Alizadeh, Hadi. (2020) Analysis of effective factors in the formation of the image of the city in the direction of effective urban branding in Ahvaz, Journal of Space Geography, No. 35, pp. 67-86. [In Persian]
- 22) Ancient urban landscape design of Dezful (2012) Consulting engineers of Chogha Zanbil, Dezful. [In Persian]
- 23) Anttiroiko, A. V. (2015) City branding as a response to global intercity competition, Growth and change, Vol.46, No.2, pp 233-252.
- 24) Asgharizadeh, Ezatollah. (2013) Ranking of companies based on the criteria of excellence model - PROMETHEE method, Journal of Management Research in Iran, Vol.11, No. 3, pp. 84-59. [In Persian]
- 25) Asgharizadeh, Ezzatullah. & Bitraf, Ahmad. & Ajli, Mehdi. (2011) Presenting a hybrid model using fuzzy PROMETHEE and multi-objective linear programming for outsourcing warranty services, Journal of Industrial Management Perspective, Vol.1, No. 2, pp.43-60. [In Persian]
- 26) Bicakci, A. (2012) Branding the city through culture: Istanbul, European Capital of Culture, International.
- 27) Blasco, L. & Recuero, N. & Martin, S. (2019) The cornerstones of museum performance. A cross-national analysis, Museum Management and Curatorship, Vol.34, No.2, pp.211-233.
- 28) Brans, J.P. & Vincke, P.h. & Mareschal, B. (1986) How to select and how to rank projects: The PROMETHEE method, European Journal of Operational Research, Vol.24, pp. 228–238.
- 29) Brans, J.P. & Mareschal, B. (2005) PROMETHEE methods, in Figueira, J., Greco, S. and Ehrgott, M. (Eds), *Multiple Criteria Decision Analysis: State of the Art Surveys*, Springer, New York, NY.
- 30) Cai, A. (2019) Cooperative branding for rural destinations, Annals of Tourism Research, Vol.29, No.3, pp.720-742.
- 31) Farzin, Mohammad Reza. & Shalbafian, Ali Asghar. & Mahmoudzadeh, Seyed Mojtaba. & Pourfaraj, Akbar. & Zarandian, Neda. (2021) A systematic review of the dimensions of public-private partnership studies in tourism, Journal of Urban Tourism, Vol.8, No.1, pp. 99-112. [In Persian]
- 32) Garbea, R.V. (2013) Urban tourism between content and aspiration for urban development, Management & Marketing-Craiova, Vol.1, pp. 193-201.
- 33) Gholipour, Arian. & Abuii, Mohammad. & Pidayesh, Elaheh. (2015) Investigating the effective factors in shaping the image of the city in the direction of urban branding, Journal of Fine Arts, No. 45, pp. 37-50. [In Persian]
- 34) Giriwati, N. & Homma, R. & Iki, K. (2013) Urban tourism: Designing a tourism space in a city context for social sustainability. *The Sustainable City VIII* (2 Volume Set), Urban Regeneration and Sustainability, pp. 1179, 1165.
- 35) Hatami Nejad, Hossein. & Sharifi, Amir. (2015) A Study of the Role of Urban Tourism Development on the Development of Urban Sustainability (Case Study: Sanandaj City), Journal of Urban Tourism, Vol.2, No.1, pp. 61-74. [In Persian]
- 36) Hospers, G.J. (2003) Creative cities, branding places in the knowledge economy, knowledge, Journal of technology & polic, Vol.16, No.3, pp.143-162.
- 37) Ismagilova, G. & Safiullin, L. & Gafurov, I. (2015) Using historical heritage as a factor in tourism development, Procedia-Social and Behavioral Sciences, Vol.188, pp. 157-162.
- 38) Jarle, A. & Havard, N. & Hauglande, A. (2020) Destination cobranding in interorganizational networks: Assessing the role of central tourism organizations, Journal of Destination Marketing & Management, Vol.17, pp.10-17.
- 39) Jarvisalo, S. (2014) How to build successful city brands? - Case Munich, Berlin & Hamburg, Thesis Degree of Hotel and Restaurant Management, University of Applied Sciences.
- 40) Keller, K. L. (2008) Strategic brand management, 3rd edition, Person Prentice Hall.
- 41) Khaneghahi, Mojtaba Zadeh. & Rahmati, Mollai Ali. & Rahmati Mollai, Masoumeh. & Shahipour, Sauna (2015) The effect of reviving the historical context on tourism development, Journal of Geography (Regional Planning), Vol.6, No.1, pp. 99-108. [In Persian]
- 42) Kordvani, Parviz. & Ghaffari, Venus. (2011) Tourism and the approach of modernization in the design of urban historical contexts Case study of Isfahan, Geographical Quarterly of the Land, Vol.8, No.30, pp. 19-31. [In Persian]
- 43) Mavedat, Elias. & Valipour, Milad. (2020) Study and design of a biophilic city inspired by the Dezful River, Journal of Geography and Environmental Studies, No. 34, pp. 23-42. [In Persian]
- 44) Milicevic, K. & Mihalic, T. & Sever, I. (2017) An investigation of the relationship between destination branding and destination competitiveness, Journal of Travel and Tourism Marketing, Vol.34, No.2, pp 209– 221.

- 45) Moradi, Fatemeh. & Saeedeh Zarabadi, Zahra Sadat. (2017) Explaining the urban branding model in order to promote competitiveness and urban economic growth, Journal of Urban Economics and Management, No. 22, pp. 33-56. [In Persian]
- 46) Naima, Gholamreza. (2006) Dezful Brick City, Cultural Heritage Publications, Tehran. [In Persian]
- 47) Parchkani, Parvaneh. (2016) The Impact of Cultural Components on the Brand Architecture of Cities with a Tourism Approach: A Case Study of Lyon, France, Journal of Oriental Art and Civilization, No. 12, pp. 41-50. [In Persian]
- 48) Purwanti, A. & Genoveva, A. (2018) An evaluation of city branding to reinforce the city competitiveness (a case study of Surabaya), The IRES international conference, pp 36-41.
- 49) Qahramani Fard, Hossein. & Hosseinzadeh Dalir, Karim. & Mousavi, Mir Saeed. (2021) Recognition and evaluation of vital drivers affecting the future of tourism development Tabriz metropolis, Journal of Urban Tourism, Vol.8, No.1, pp. 67-82. [In Persian]
- 50) Rehan, R. (2013) Urban branding as an effective sustainability tool in urban development, HBRC Journal, Vol.10, No.2, pp. 222-230.
- 51) Sedigheh Kiani, Salmi. & Mohammad Reza, Bashaq. (2017) Identifying the effects of tourism and its role in Kashan urban development, Journal of Urban Studies, Vol.7, No.25, pp. 31-44. [In Persian]
- 52) Shahi, Solmaz. & Korki, Farhad. & Poorabrahim, Sharareh. (2015) A Study of Prometheus and Electra Ultra-Methods in Decision Making in Oil and Petrochemical Industry, Journal of Man and Environment, No. 33, pp. 17-35. [In Persian]
- 53) Shamai, Ali. & Movahed, Ali. & Hassanpour Mirsaleh, Reza. (2019) Analysis of the role of recreating the old texture of Ardakan city in the development of urban tourism, Iranian Islamic City Studies Quarterly, Vol.9, No.34, pp. 59-72. [In Persian]
- 54) Sharifi, Babak. & Observer Sardroodi, Arezoo. & Alikhani, Morteza. & Talebpour, Mansour. (2017) The Importance of Preserving and Reviving Historical Textures and Its Impact on Tourism and Sustainable Urban Development, Bi-Quarterly Journal of Research in Arts and Humanities, Vol.2, No.3, pp. 23-40. [In Persian]
- 55) Sonya H. & Jennifer, R. & Brendan, K. (2021) Place and Destination Branding: A Review and Conceptual Mapping of the Domain, Journal European Management Review, Vol. 18, No.2, pp. 1-185.
- 56) Vinuesa, M.Á.T. & Torralba, L.T. (2010) Historic cities and tourism: functional dynamics and urban policy, The open Urban Studies Journal, Vol.3, No.2, pp.47-57.
- 57) Zamfir, A. & Corbos, R.A. (2015) Towards sustainable tourism development in urban areas: Case study on Bucharest as tourist destination, Sustainability, Vol.7, No.9, pp. 12709-12722.
- 58) Zhang, L. & Xiaobin, Z. (2009) City branding and the Olympic effect: A case study of Beijing, Journal of Cities, Vol.26, No.5, pp. 245-254.